

Latgales apgabaltiesas darbības attīstības koncepcija,
piesakot savu kandidatūru Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājas
amatam.

Viens no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatelementiem ir stipra un neatkarīga tiesu vara, kā arī efektīvs tiesas process.

Tiesu varas neatkarība ir jāgarantē valstij. Savukārt, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā tiek izspriesta tiesas lieta, jānodrošina katrai atsevišķai personai. Tiesas vadītāja uzdevums ir organizēt darbu tiesā, lai nodrošināt personām tiesības uz taisnīgu tiesu, efektīvu un kvalitatīvu procesu, tiesības saņemt saprotamu un argumentētu spriedumu.

Piesaku savu kandidatūru Latgales apgabaltiesas priekšsēdētājas amatam laikā, kad valstī pabeigta tiesas reforma, realizēta zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrācija vispārējās jurisdikcijas tiesās, kas sekmēja tiesnešu noslodzes izlīdzināšanu, tiesvedības termiņu samazināšanos, tiesas kļuvušas pieejamākas. Tomēr, joprojām aktuāls ir jautājums par sabiedrības uzticēšanos tiesām, atsevišķās lietās ir gari tiesvedības termiņi, nav saprotami nolēmumi, kaut arī tiesneši aktīvi strādā, lai uzlabotu spriedumu kvalitāti.

Neskatoties uz jau veiktajiem pasākumiem, ir jāmeklē risinājumi tiesas sistēmas efektivitātes uzlabošanai un turpmākai attīstībai.

Uzsākot vadīt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģiju, norādīju sekojošus pamatvirzienus:

- Tiesas spriešanas kvalitātes uzlabošana, vienveidīgas tiesu prakses veidošana un efektīva procesa nodrošināšana;
- Tiesas tēla un komunikācijas ar masu informācijas līdzekļiem uzlabošana;
- Izpratnes par tiesnešu un darbinieku ētiku veicināšana;
- Kolēģijas darba organizācija, nodrošinot lietu savlaicīgu izskatīšanu;
- Tiesnešu un darbinieku motivācijas veidošana un atbalsts kvalifikācijas celšanā;
- Tiesas darba mikroklimata uzturēšana, kolektīva saliedēšana, kad tiek novērtēts un atbalstīts katrs tiesas darbinieks un tiesnesis, kas rada labvēlīgu vidi un uzlabo tiesas darbu, attieksmi pret darbu.

Uzskatu, ka esmu veikusi darbu visos virzienos, jo tika attīstītas tādas pamatvērtības kā taisnīgums, kvalitāte, atklātums, sadarbība, kvalifikācijas celšana, veiksmīga komunikācija un lietu savlaicīga izskatīšana.

Latgales apgabaltiesa ir tiesa ar labiem darba kvalitātes un stabilitātes rādītājiem, savām tradīcijām un vērtībām, stipru komandu, šajā virzienā ir jāturpina iepriekš uzsāktais darbs, kā arī jāpilnveido tiesas darba atklātība, sabiedrības informēšana par tiesas darbu, padarot tiesas nolēmumus par argumentētiem, saprotamiem un neapšaubāmiem.

Uzskatu, ka pēdējo piecu gadu laikā attīstīju savas vadītāja prasmes, piedaloties mācībās "Vadītājs ar izaugsmes skatījumu", "Vadīt stratēģiski", "Attiecības un motivācija", grupu supervīzijā

un vadītāja kompetenču 360° grādu novērtējumā, kas ļāva man kritiski paskatīties uz sevi, izdarīt secinājumus, un turpmāk pielietot iegūtās prasmes darbā, iedrošinot ikvienu tiesnesi un tiesas darbinieku iesaistīties tiesas mērķu sasniegšanā.

Tiesas spriešanas kvalitātes uzlabošana, vienveidīgas tiesu prakses veicināšana un efektīva procesa nodrošināšana

Tiesnešu sapulcēs ir jāapspriež aktuālās izmaiņas tiesu praksē, judikatūrā, likumdošanā, lai nepieļautu situācijas, kad dažādās tiesās tiek dažādi izšķirti līdzīgi strīdi vai tiek pieļauta dažāda likumu interpretācija.

Procesu kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanai tiesnešu sanāksmēs jāveic atcelto spriedumu analīze abās tiesas kolēģijās, apzinot cēloņus, kas bija par pamatu nolēmumu atcelšanai, ņemot vērā arī Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas norādījumus un ieteikumus, lai apelācijas instances tiesas nolēmumi netiktu atcelti vispār.

Jāveic arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas un Eiropas Savienības tiesas spriedumu analīze attiecīgajās tiesību nozarēs, piemērojot atziņas nolēmumos.

Būtu jāturpina arī individuālās sarunas ar tiesnešiem un tiesu darbiniekiem, lai varētu ieviest jaunas metodes, pieejas definēto vērtību nostiprināšanai.

Tiesu prakses vispārīgāku un analīzi uzskatu par būtisku aspektu tiesas spriešanas kvalitātes uzlabošanai.

Lietas izskatīšanas principu stingra ievērošana, kas ir patiesības noskaidrošana, likumības nodrošināšana, atklātums, koleģialitāte, tiesvedības valoda, taisnīgums, uzlabo darba kvalitāti un ceļ tiesas prestižu sabiedrības acīs.

Jāveicina rūpīgāka lietas sagatavošana izskatīšanai, kas ir pamats kvalitatīvāka, argumentētāka un ar tiesību normām pamatota nolēmuma sastādīšanai.

Jāveicina koleģialitātes principa nostiprināšana tiesas spriešanā, sekmējot katra tiesneša izpratni par individuālās atbildības nozīmi koleģiālā nolēmuma pieņemšanā un sastādīšanā.

Spriedumiem jābūt uzrakstītiem juridiskā valodā, labi motivētiem un viegli uztveramiem, lai tie būtu saprotami un pārliecinoši, neradītu šaubas par tiesas objektivitāti.

Lietas iztiesāšanai jānotiek atbilstoši procesuālo likumu normām, garantējot katram lietas dalībnieka viņa tiesību ievērošanu, nepieļaujot nepamatotu lietas izskatīšanas atlikšanu un procesa vilcināšanu.

Jāveic tiesnešu palīgu mācības, nākotnē paaugstinot tiesnešu palīgu institūta lomu un atbildību, kas samazinātu tiesnešu noslodzi un ļautu pievērsties ar vēl lielāku rūpību pienākumu pildīšanai.

Tiesnešu palīgu un tiesas sēžu sekretāru darbu jāsaista ar tiesnešu skaitu un tiesas sastāvu skaitu, nodrošinot vienam tiesas sastāvam viens tiesas sēžu sekretārs, bet katram tiesnesim- savs palīgs, kas Latgales apgabaltiesā jau ilgstoši netiek nodrošināts un kavē tiesnešu darbu.

Katrā kolēģijā jānodrošina vismaz divus tiesnešu sastāvus, lai tiktu ievērots nejaušības princips lietu sadalē un kolēģiju darbu kopumā. Šobrīd tiesnešu skaits Latgales apgabaltiesā tam atbilst.

Jānodrošina tiesas priekšsēdētāja palīgam mācības, lai turpmāk papildus sabiedrisko attiecību jautājumiem varētu veikt arī prakses apkopojumus un pētnieciski analītisko darbu.

Tiesas kancelejas darbs jāorganizē, veicot darba organizatoriskas izmaiņas, sakarā ar e-lietu ieviešanu un apstrādi tuvākajā nākotnē.

Kaut arī Latgales apgabaltiesā nav novērojama kadru maiņa un jaunu darbinieku pieņemšana darbā notiek samērā reti, tomēr jāpilnveido darbinieku atlases kārtība, pieņemot darbā labākos no labākajiem.

Ir atbalstāma lietu pārdale Civilprocesa likuma 32.¹ panta kārtībā it īpaši apelācijas instances tiesām, kas nodrošina ātrāku lietu izskatīšanu. Iespējams, minētā tiesību norma būtu arī jāpilnveido, ieviešot vienotu lietu sadali starp apelācijas instances tiesām, kuras izskata rakstveida procesā.

Tiesā jānoteic tiesnešu sastāvi, kas jāmaina ik gadu. Civillietu tiesas kolēģija tas veiksmīgi strādā, bet Krimināllietu tiesas kolēģijā, nosakot sastāvus, jāņem vērā procesuālās normas par nepieļaujamību piedalīties lietas izskatīšanā.

Ir apspriežams jautājums par tiesnešu turpmāko specializāciju atsevišķu kategoriju lietās, iesaistot attiecīgo tiesnesi sastāvā, kas ļautu saglabāt nejausības principu lietu sadalē. Specializācijas modelis jāizraugās ņemot vērā tiesnešu skaitu tiesā.

Jāuztur dialogs ar visām tiesām, kā arī tiesu sistēmai piederīgajām personām, tiesībsardzības iestādēm, Tieslietu ministriju un Tiesu administrāciju.

Jāturpina organizēt seminārus pirmās instances tiesām, lai pārrunātu aktuālo tiesu praksi, kļūdas un citus jautājumus, kas ir būtiski definēto mērķu sasniegšanai.

Tiesas priekšsēdētājam ir jāiedrošina tiesnešus iesaistīties likumdošanas iniciatīvu apspriešanā, iesaistīšanās darba grupās. Tiesnesi jāiesaista lēmumu pieņemšanā, kas turpmāk var ietekmēt viņa darbu.

Tiesas tēla uzlabošana un izpratnes par tiesnešu un darbinieku ētiku veicināšanu.

Ir svarīgi, lai tiesu varai būtu pārdomāta un vienota komunikācijas stratēģija.

Tieslietu padome ir apstiprinājusi Tiesu komunikācijas stratēģiju 2015.gada 18.maijā, tā tika ieviesta tiesas darbā. Uzskatu, ka arī Latgales apgabaltiesas darbības un attīstības priekšnosacījums ir tās efektīva sadarbība ar sabiedrību, lai nodrošinātu, ka sabiedrībai par tiesu darbu tiek sniegta patiesa informācija saprotamā veidā caur plašsaziņas līdzekļiem, skaidrojot aktuālus jautājumus.

Ir būtiski, lai tiesneši būtu gatavi pēc iespējas precīzi un nepārprotami atspoguļot tiesas nolēmuma būtību medijos pēc tā pasludināšanas. Uzskatu, ka tiesnešu atbalsts ietilpst tiesas priekšsēdētāja kompetencē, tajā skaitā ārkārtas apstākļos.

Tiesas prestižs un autoritāte nostiprināmi arī organizējot tiesas kancelejas darbu tā, lai tiesas apmeklētājs tiktu uzklauts, sadzirdēts, tiktu ievēroti klientu apkalpošanas standarti un darba disciplīna, kā arī darbinieku atpazīstamība, ētika.

Tiesu tēlu uzlabo arī lietas dalībniekiem nosūtāmo procesuālo dokumentu atbilstība likuma prasībām, izstrādātajām vadlīnijām, pēc iespējas saturot nepieciešamo informāciju gan par personas

tiesībām, gan noteikto tiesisko regulējumu nolēmumu pārsūdzēšanas jautājumiem, nolēmumu pieejamību.

Tiesai ir jānodrošina personu datu aizsardzība.

Ētikas komisijas skaidrojumus un atzinumus jāapspriež tiesnešu sanāksmēs, kas ikdienas darbā palīdz tiesnesim analizēt ētikas normas un situācijas, kuras ikdienas darbā ir grūti paredzamas, bet kuras nav pieļaujamas tiesneša darbā, kā arī ārpus tiesneša pienākumu pildīšanas.

Darbinieku ētikai ir būtiska nozīme tiesas tēla veidošanā, sakarā ar ko darbinieku sanāksmēs, kā arī individuālās sarunās uz to ir jāvērs īpaša uzmanība.

Citi koncepcijas virzieni

Tiesnešiem aktīvāk būtu jāiesaistās starptautiskajās mācībās, pieredzes apmaiņas vizītēs, projektos un uzturēt kontaktus ar Latvijas pārstāvjiem starptautiskajās institūcijās, sakarā ar ko atbalstāma tiesnešu iniciatīva apgūt svešvalodas, kas šobrīd liedz iespējas izmantot piedāvātās iespējas.

Jānodrošina mediācijā sniegto iespēju attīstība, lai tādā veidā nodrošinātu pusēm procesā panākt viņiem piemērotāku risinājumu un mazinātu tiesnešu noslodzi.

Jārūpējas par efektīvu un ergonomisku vidi, darba drošību.

Tā kā tiesnesim ir pienākums pastāvīgi papildināt savas zināšanas visas tiesneša karjeras laikā, par būtisku uzskatu tiesnešu apmācību un kvalifikācijas celšanu, tajā skaitā iesaistot Augstākās tiesas un Satversmes tiesas tiesnešus.

Zinoši un augsti kvalificēti darbinieki ir stipras tiesu varas priekšnosacījums, sakarā ar ko tie ir jāmotivē un jāatbalsta kvalifikācijas celšanā, ik gadu veicot novērtēšanu. Darbinieku apmācība organizējama arī izmantojot vietējos resursus.

Profesionāls un saliedēts kolektīvs ir panākumu atslēga tiesas stabilitātei un attīstībai. Lai veicinātu tiesnešu un darbinieku saliedēšanu un motivēšanu, jānodrošina iespējas vienam otru iepazīt labāk caur saliedēšanās pasākumiem, kas ir vērsti uz kolektīva komunikācijas un izaugsmes stiprināšanu.

Mērķu definēšana, to izskaidrošana, tiesnešu un darbinieku iesaistīšana un motivācija, skaidra un nepārprotama darba organizācija ar stratēģisku domāšanu, ar skaidru pienākumu sadali un atbildības noteikšanu arī ir tie līdzekļi, ar kuriem tiesas priekšsēdētājs var veicināt tiesas sistēmas efektivitāti un turpmāko attīstību.

Alla Šilova

Latgales apgabaltiesas priekšsēdētāja vietniece

Civillietu tiesas kolēģijas priekšsēdētāja

24.02.2020